

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

fahs

Medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund
NUMMER 4. december 2011 25. ÅRGANG

Hillerød. Fotografiet er venligst udlånt af Lokalhistorisk Arkiv Hillerød Kommune

Nyt fra bestyrelsen

Kære medlemmer.

Først en meget stor tak til de af jer, som hjalp med at uddele 2011 årbogen. Jeres opbakning betyder rigtig meget - det føles ikke helt så uoverskueligt at stå med en stor palle med bøger, når man ved at mange af dem snart vil blive hentet af FAHS-uddelejerne. Jeg skal også hilse fra kassereren - han ved godt, at en pakkela-bel koster 80 kr.

Som det fremgår af bagsiden er næste foredrag den 21. januar - husk at tilmelde jer.

Men inden da er det tid for julehygge og ikke mindst julegaver. Jeg vil minde om, at foreningen foruden mange "gamle" årbøger har Esrum Sø af Niels Richter-Friis og Christian 4. som kanonstøber af Lone Hvass og Torben Bill-Jessen på lager. Begge bøger har fået fin omtale - det kunne jo være at I kender en, som er interesseret i disse eller nogle af de andre årbøger. Se hele listen på www.fahs.dk.

Bøgerne kan bestilles ved henvendelse til undertegnede helst på mail: eva.stennicke@mail.dk.

Og så der bare tilbage at ønske jer en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

På bestyrelsens vegne
Eva Stennicke

Fahs

Medlemsblad for Frederiksborg Amts
Historiske Samfund

Eva Stennicke (ansvh.)

Tryk: FOA

Tilrettelæggelse og layout: Eva Stennicke

FAHS udkommer 4 gange årligt, i februar,
april, august, november.

Artikler sendes til redaktøren.

Bestyrelsen:

Eva Stennicke (formand)

Peter Kalko (næstformand)

Anders Alsløv (kasserer)

Torben Bill-Jessen (ture og foredrag)

Margrethe Krogh Sørensen (sekretær)

Rolf Kjær Hansen

Kirsten Baunegaard

Kontakt til foreningen:

Eva Stennicke

E-mail: eva.stennicke@mail.dk

Tlf.: 49 28 36 38

Adresse: Frederiksborg Amts Historiske
Samfund v/Eva Stennicke

c/o Biblioteket Kulturværftet,

Allegade 2

3000 Helsingør

Foreningens bank:

Nordea, Registreringsnummer: 1335

Kontonummer: 4374709599

På www.fahs.dk finder man bl.a. opdaterede oplysninger om udflugter og foredrag. Desuden registeret til årbøgerne 1906-2000 samt en oversigt over de ældre årbøger, som foreningen stadig har til salg.

Spegesild, kirsebærvin, soda og Richs - en købmandsforretning i Hillerød i 1930-, 1940- og i 1950-erne

af Margrethe Krogh

En købmandsforretning tilbage i 1940-erne og 1950-erne adskiller sig væsentligt fra nutidens supermarked, hvad enten det er Fakta, Brugsen eller Netto. I dag er der kun en reminiscens af datidens købmandsforretninger tilbage enkelte steder udenfor byerne. Ellers har mange museer en forretning, der i sit udseende minder om datidens købmandsforretninger.

I Hillerød fandtes der i midten af 1950-erne ikke mindre end 51 købmandsforretninger i selve byen. Med ordet købmandsforretning mener jeg kolonialforretninger. Tidligere brugte man også betegnelsen købmand for en person, der ejede en manufakturforretning. De fleste af købmandsforretningerne var små og lå gerne i tilknytningen til

Købmand Johannes Pedersen og hustru i døren til forretningen Slotsgade 71 i 1910. Billedet er venligst udlånt af Lokalarivet for Alsønderup & Tjæreby Sogne

dens private bolig og blev betjent af ham selv og evt. konen. Eiler konen ejede forretningen og manden hjalp til om aftenen og om lørdagen.

Den største købmandsforretning var Lindeskov, Slotsgade 10. Lindeskov havde engang været en rigtig købmansgård med salg af korn og foderstoffer og plads til opstaldning af heste, når bønderne kom til byen for at handle. Lindeskov var en fin forretning, hvor "man" handlede. I 1950-erne fik de en decideret vinafdeling - noget uhørt dengang.

Også Erik Nielsen i Helsingørsgade og Søren Petersen i Slotsgade havde oprindeligt været købmansgårde. Ingen af disse forretninger eksisterer i dag.

Tilbage i 1933, hvor min far kom til Hillerød, var en købmandsforretning en forretning, hvor man henvendte sig ved disken og blev ekspederet af købmanden eller andet personale. Der var ingen selvbetjening overhovedet og ikke mulighed for at røre varerne, inden man købte dem.

Købmanden havde alt i kolonial dvs. mel, gryn, øl, kaffe, sukker, konserver, sæbe og chokolade., men ingen grønsager, brød, mælk eller kød. Mejeriprodukter fandtes kun i form af ost. Der var i det hele taget kun få varer, der ikke kunne holde sig i månedsvi.

Osten var et eksempel på en vare, der kunne blive lidt kedelig at se på. Den blev opbevaret i et glasskab - et såkaldt osteskab, men uden brug af hverken stanniol eller film. Derfor blev ostene om natten lagt med skæresiden mod hinanden. Det forhindrede dog ikke at de ofte ikke så så appetitlige ud, inden hele osten var solgt.

I den ejendom, hvor min far havde forretning, var der også en bager, en slagter, et ismejeri og en grønthandler. Man kunne altså få alle sine fornødenheder inden for et lille område. Efter nogle startvanskeligheder gik forretningen godt og den blev udvidet flere gange. Forretningen lå ikke på et hovedstrøg. Den var baseret på, at husmødrene

enten kom på cykel eller gående dagligt eller næsten dagligt. Da kvinderne i 1960-erne begyndte at arbejde og derfor ikke kunne handle ind dagligt, og da der ved forretningen manglede parkeringspladser til det ugentlige indkøb, gik folk andre steder hen.

Under krigen og et godt stykke tid efter var der rationering på en lang række varer. Rationeringen på kaffe og sukker varede i 13 år helt frem til 1952. Men også smør, sæbe og kakao var rationeret et godt stykke tid efter krigen ophør. Det var et stort arbejde at administrere disse mærker, som skulle returneres til grossisten for at man kunne få nye varer.

Forretningen bestod af et rimeligt stort lokale til de handlende, bagved et ligeså stort lokale til varerne. Et kontor og to kælderrum. Til det ene kælderrum var der direkte adgang fra butikken. Det andet lå lidt længere væk. Og så var der et cykelskur til de to budcykler.

Varerne blev leveret med fragtmænd eller direkte fra grossisten. Mange af varerne blev vejet af i butikken. Kaffen blev f.eks. vejet af i 1/8 kg og 1/4 kg poser og først malet, når kunden kom. Det var meget almindeligt kun at købe små poser kaffe og så blande kaffen med Richs eller Danmark - kaffeerstatning, der hovedsageligt bestod af cikorierod uden koffein, der skulle drøje på de rigtige kaffebønner.

Jeg ved ikke, hvad forskellen var, men vi brugte altid Richs. Det skyldtes måske, at der inde i Richs pakkerne lå mærker. Det kunne være dyr, skibe eller mærker med f.eks. Disneys Askepot. Mærkerne blev klistret ind i et album. Og med rigtig mange mærker og helst dem alle sammen, havde man en rigtig fin bog. Jeg har tilbragt mange timer med at læse disse bøger, der udover mærkerne også havde entekst til hvert billede. Et andet firma, der også dyrkede det med mærker, var

Privat foto

FOSKA - havregryn. Alle børn (stort set) spiste dengang havregryn til morgenmad -kogte eller rå. Man kunne vælge mellem Solgryn, FOSKA og så Davre hos Brugsen. Det var alt. Men FOSKA havde mærker, så det spiste jeg altid.

Mange af varerne kom som sagt i store sække og blev vejede af i butikken. Det drejede sig udover kaffen, om f.eks. sukker, soda og mel. Når varerne var vejede af i papirposer, skulle de lukkes på en bestemt måde, så posen ikke gik op igen. Det var jo før tapen. Det var meget tungt arbejde at få sække-tømt i store kasser. Det var også tungt at bære øl og vand ned i kælderen. Det var jo de gamle tunge trækasser med 50 flasker i hver. Spegesildene kom i en stor tønde, og man skulle passe meget på ikke at få sildevæsken på fingrene, når man fiskede

sildene op, for så lugtede man af spegesild resten af dagen. Man kunne få næsten alt inden for de begrænsninger som jeg har nævnt, men vareudbuddet var ikke stort. Der var kun en slags toilet-papir, en slags mel og en slags dåseærter, dog i både små og store dåser.

Først langt oppe i 1960-erne kom der en frysedisk med ærter, bønner m.v. Dåseærter er ikke særlig lækker, synes vi i dag, men dengang kendte man ikke til andet uden for sæsonen. Så det blev betragtet som fint, hvis der til søndagsstegen var tilbehør af dåseærter. Søndagsdesserten bestod også ofte af en dåse ferskner fra Bel Monte. En delikatesse i de år.

Der, hvor der var et meget stort udvalg, var cigaretter og cerutter. Der var selvfølgelig også cigaretter, men cigaretter blev anset for

Det gode Kolonial

Johannes Sørensen

ROSBÆK HUS . SDR. BANEVEJ 24

TELEFON #261800 . GIRO 17903

Kolonial . Konserver . Vine . Cigaretter

Hjælpesed, den _____ 19__

Daglig friskbrændt kaffe

		GRØNNE INSTITUT A/S - KØB	
		Kr.	Øre

finere - og sikkert også dyrere. Man kunne købe enten en hel kasse eller en enkelt. Cigaretter dog kun i pakker på 5 eller 10.

Vine spillede ikke en særlig stor rolle. Man kunne få rødvin og hvidvin, men salget var ikke stort. Derimod var hedvinene populære f.eks. sauterne, portvin og ikke mindst kirsebærvin. Vine fik man kun ved store begivenheder, som fødselsdage, konfirmationer og måske til jul. Når der bare var gæster i løbet af året, drak de voksne øl.

Til forretningen hørte tre vinduer mod gaden. De blev omhyggeligt pyntet ca. hver måned. Det var et kæmpe arbejde at få dem udskiftet. Da man jo ikke kunne udstille f.eks. chokolade, havde man udstillingsgenstande, hvor indholdet var en træplade, men chokoladen så nøjagtig ud som de plader, man kunne købe i forretningen. Når de så var brugt til vinduesudstilling og måske var lidt falmende, fik jeg dem, og så legede vi købmand med varer, der lignede rigtige varer.

I december måned blev der desuden lavet udstilling lige inden for døren lørdag efter lukketid. Hoveddøren mod gaden blev taget af og en dør med en stor rude sat i, og indenfor blev der så anbragt varer i en flot dekoration. Et kæmpe arbejde.

I 1950-erne var der flere ansatte i forretningen. Udover købmanden var der en udlært voksen, en kommis - altid en mand - derudover en eller flere lærlinge, en butiksmedhjælper og så en heldags bydreng - gerne en ung mand, der ventede på en læreplads.

Mange kom i forretningen, men der var også mange, der fik varerne bragt. Så var det af sted på "long John'en". Det var en cykel med tre hjul og med et stort lad. Der var også en almindelig budcykel, der blev brugt til mindre ting. De fleste betalte kontant, men særlig gode kunder fik varerne "på bog", dvs. de betalte ikke med det samme, men for en hel måneds varer ved slutningen af måneden.

Købmand Arne Larsen, Stutmestervej 18, 1974. Foto: Anne-Sophie Rubæk Billedet er venligt udlånt af Lokalkivet for Alsønderup & Tjæreby Sogne

Købmanden åbnede selv forretningen kl. 7.30. Personalet kom først hen ad 9. Mange købmænd havde boligen lige bag butikken, så man kunne gå til og fra, men det gjaldt ikke min far. Til middag kørte han altid hjem for at spise og derefter få sig en lille lur, inden han vendte tilbage først på eftermiddagen. Når forretningen var lukket kl. 17.30, skulle kassen gøres op og helst stemme, inden personalet kunne gå hjem. Om fredagen var der åbent til kl. 20. Det var der også hver dag i den sidste uge op til jul.

Rengøring var der kun tale om en gang om ugen. Om lørdagen korn en dame efter lukketid og vaskede gulvene. Jeg tror dog nok, at på meget sjappede dage, fik gulvet, hvor kunderne skulle være en ekstra gang med gulvkluden. Lørdag efter middag var

også det tidspunkt, hvor der skulle bestilles varer hjem, hvis der ikke havde været tid til det i løbet af ugen. Så det kunne godt blive sent, inden der blev lukket og slukket i forretningen.

Selvfølgelig var der for mange købmænd i Hillerød, som i alle andre byer i 1950-erne. Indtjeningen var minimal for de flestes vedkommende, men der var en nærhed og en kontakt, som man godt kunne ønske tilbage. Ensomheden var ikke så udtalt, som den er i dag. Man kunne altid få en sludder med købmanden om vejret eller andet væsentligt. Man kom hinanden ved. Det blev straks bemærket, hvis Hansen ikke kom for at hente sine smøger. Der var vel ikke sket noget? I dag har kassedamen i supermarkedet hverken tid eller i de fleste tilfælde lyst til at engagere sig i folk.

Kirker omkring Esum Kloster - en beretning om 13 kirker i Nordsjælland

Jens Anker Jørgensen og Bente Thomsen står bag en ny bog om 13 nordsjællandske kirker med tilknytning til Esum Kloster. Det drejer sig om Tikøb, Nødebo, Esbønderup, Søborg, Græsted, Mårum, Helsingø, Valby, Blistrup, Vejby, Tibirke, Ramløse, og Annisse.

På bagsiden af bogen er professor, dr.phil. Brian Patrick McGuire citeret for følgende: ”Munkene i Esum prøvede i 1100-tallet at holde sig på afstand af sognekirkerne og deres liv, men i løbet af 1200-tallet opstod der varige kontakter. Kloster og sognekirke stod for to forskellige sider af det kristne liv, men Esum Kloster og Nordsjællands sognekirker kom til at berige hinanden. Det er den forbindelse der gennem en beskrivelse af 13 kirker i klostrets omegn fremdrages i bogen.”

Det er en meget indbydende bog med mange flotte og illustrerende farvefotografier. Et af dem er ret specielt, nemlig et manipuleret billede af døbefonten i Tikøb Kirke. Forfatterne skriver bl.a. om døbefonten, at den er et pragtfuldt middelalderligt stenhuggerarbejde, fremstillet omkring 1200. Længere henne i teksten fortsætter de: ”Yderligere interessant er fonten derved, at der er fundet tydelige spor af en oprindelig middelalderlig bemaling på den. Man har fundet spor af farverne sort, gul, rød, blå og hvid i stærke og klare farver ...”

I bogen er gengivet et computerskabt rekonstruktionsforsøg, som med temmelig stor sikkerhed svarer til originalen, og jeg kan godt røbe, at døbefonten har været KULØRT. På grund af FAHS bladets sort/hvide illustrationer kan billedet desværre ikke vises her, men vi får det måske at se, når Jens Anker Jørgensen holder foredrag i Kedelhuset den 21. januar.

Side nr. 8

Nødebo Kirke

I kapitlet om Nødebo Kirke er gengivet historien om Broder Rus, der af munkene i Esum Kloster var blevet afsløret som fandens forlængede arm, og derpå flygtede ned langs Esum Sø, skarpt forfulgt af vrede munke. Rus havde hugget klosterkirkens guldkar fra alteret, og de var så tunge, så da han nåede Nødebo, måtte han hvile sig. Han lagde de hellige kar i græsset, og netop på det sted udsprang en kilde. Det er den kilde, som stadig findes i kirkegårdsdiget øst for Nødebo Kirke.

I beskrivelsen af altertavlerne refererer forfatterne ikke kun til biblen, men gør også opmærksom på, hvad billederne fortæller om den tid de blev skabt i.

Den store trefløjede altertavle regnes for en af de fineste malede altertavler fra middelalderen. Den er skænket af et borgerpar fra 1500-tallets Helsingør. På de to sidefløje knæler de selv foran to apostle. Deres ansigter er sat ind lidt senere og malet efter model, så her kan man altså se et autentisk billede af et velhavende ægtepar fra den tid.

På midterstykket hænger Jesus på korset. Maria og Johannes ser forstenede til, blege og udtærede af sorg, mens Maria Magdalenas sorg er mere voldsom i udtrykket. Hun omfavner korset lidenskabeligt og hendes kjole er et orgie i dyre stoffer og hidsige farver.

Forfatterne fortæller, at den umiddelbart overdrevne udstaffering har sin baggrund i de legender, som havde udviklet sig i løbet af middelalderen. Ifølge dem skulle Maria Magdalena være en rig kvinde af fyrsteslæggt, som levede i overflod og vellyst indtil hun mødte Jesus og blev omvendt.

Nødebo Kirke. Foto og billedtekst fra bogen "Kirker omkring Esrum Kloster"

Murenes kampesten er ikke samlet efter princippet de første de bedste. De er omhyggeligt udvalgt efter størrelse og farve, og flere af dem er tildannet og kløvet, så murværket fremtræder meget velordnet og smukt. De romanske vinduer og døre skulle være buede foroven, og det var svært med kampesten, så her brugte man en let forarbejdelig kridtsten, der stadig lyser op i de mørke kampestensmure. Da vest forlængelsen blev bygget, brugte man fortsat kampesten, selv om mursten nu var det almindelige byggemate-

riale, og man har helt tydeligt bestræbt sig på at holde niveauet fra kor og skib, så Nødebo kirke har ikke det præg af patchwork som så mange andre landsbykirker, der er dannet ved knopskydning over lange tidsrum. Selv det endnu senere våbenhus fra kort før reformationen er bygget i kamp, nu dog blandet med kridt og tegl, og murene er ikke helt så omhyggeligt lavet.

Tegning af en gulvflise fra 1200-tallet, der er fremstillet på Esrum Klosters teglværk. Den findes på det gamle sidealter, som nu er fundament for prædikestolen og derfor ikke synlig i dag. Tegning: Nationalmuseet

Nyt om bøger og artikler

En af fordelene ved at være formand for FAHS er at jeg ofte får tilsendt de nye udgivelser fra andre foreninger her i Nordsjælland - TAK!

Udover at jeg personligt og som formand synes det er interessant at følge med i hvad der udkommer, så bruger jeg jo både de lokale bøger og tidsskrifter professionelt. Som jeg vist tidligere har skrevet, arbejder jeg på biblioteket i Helsingør bl.a. med at indeksere de lokalhistoriske tidsskrifter og årbøger.

Alle henvisninger til artiklerne findes derfor både på www.lokalbibliografi.dk og på www.bibliotek.dk, hvor materialet også kan bestilles.

Stenløse Historiske Forening har i 2011 udgivet: *Fattigforsørgelses- og arbejdsanstalt i Ganløse. En fælles institution for sognekommunerne Stenløse-Veksø, Slagslunde-Ganløse, Ølstykke, Far11m og Lyng-Uggeløse 1868-1892. Redigeret af Hugo Odgaard.*

Bogen er opdelt i to: først en gengivelse af breve mellem inspektøren på anstalten og de forskellige myndigheder. Dernæst en kortfattet fremstilling af de vigtigste trin i udviklingen af lovgivningen vedr. fattigforsørgelse. Ved at læse brevene, og opleve den tone de er skrevet i, får man et indtryk af, hvor svært det må have været at befinde sig nederst i samfundet i slutningen af 1800-tallet.

Karlebo Lokalhistoriske Forening har her i efteråret udgivet: *Inger Barker Jørgensen: Født i Rytterskolen*

Forfatteren fortæller om sin opvækst som lærerdatter i Avderød i 1920-erne og 1930-erne. Rytterskolen er den ejendom, som nu huser Karlebo Lokalhistoriske Museum.

Hørsholm Egns Museums årbog 2011 indeholder følgende artikler: *Ole Lass Jensen: Jernalderens gårde i Nordøstsjælland; Mette Palm: Da gårdene brændte i Jonstrup - udgravningen af en landbebyggelse fra 1500-tallet, og Peter M.M. Christensen: De onde Grever. Pressehætz i Dan-mark i 1772. Om smædeskrifterne i Hørsholm Egns Museums Struenseesamling.*

Artiklernes emner er vidt forskellige og hver for sig interessante. Personligt er jeg mest optaget af artiklen om smædeskrifterne. Det er ret utroligt hvad man kunne tillade sig på det tidspunkt. Forfatteren drager et sted paralleller til vor tids kulørte presse.

Fredensborg-Humblebæk lokalhistoriske forenings årbog 2011 hedder *Krogentp Gods 1660-1946.*

Med årsskriftet ønsker foreningen at udgive en samlet bog om Krogerup som gods. Hidtil har man kunnet læse om dele af Krogerups historie i forskellige bøger og artikler, men dette er den første samlede fremstilling. Artiklerne bygger både på en gennemgang af allerede trykt materiale (f.eks. artikler i FAHS årbøger) og på arkivbesøg i landsarkivet og i Fredensborgarkiverne. Forfatterne er: Bent Skov Larsen, Kresten Tommerup, Niels-Jørgen Pedersen og Erik Thomsen.

Hans Ostensfald: Martin Andersen Nexø
Beretning om Martin Andersen Nexø's voksenalv i Espergærde (1904-1923), Hillerød (1930-1935) og Stenløse (1936-ca.1947) med fokus på begivenheder, der har præget forfatteren.

I: Stenløse Historiske Forening. 2011. Nr. 74. S. 9-19: ill.

Erling R. Petersen: Allerød Teglværk.

I: Nøglehullet. 2011. Nr. 3. S. 9-11 : ill.

*Palle K tf.1/. Cra11iL. 4/ 508MAA, tysk be-
fæstningsanlæg i Nivå.*

J: Rytterskolen / medlemsblad for Karlebo
Lokalhistoriske Forening, 2011. Nr. 3 S. 7-12:
ill.

*På dybt vand Af Pernille Pantmann og Inge
Bødker Enghoff*

Arkæologiske udgravninger ved Høj-
bjerggård, St. Karlsminde nær Hundested har
afsløret i tusindvis af velbevarede fiskekno-
gler, som kan fortælle om bronzealderens
fiskeri både hvad angår arter og fiskemetoder.
J: Skalk. 2011. r. 1. S. 12-15 : ill.

Jan Forslund: Farvel til litra ML

I begyndelsen af 1980'erne anskaffede DSB
7 motorvogne, litra ML og 5 mellemvogne,
litra FL til Lokalbanen Lille ord, DSB's side-
banestrækning mellem Hillerød og Helsingør.
De driftsikre og populære røde Y-tog
var i drift i godt 20 år. I 2009 blev de ophug-
get med undtagelse af et enkelt togsæt, der er
erhvervet af DSB Museumstog.
J: Jernbanen. 2011. r. 1. S. 36-39: ill.

*Børnegården : indenfor murene : hverdagen
for børn og voksne 1942-1979 / udgiver: Sel-
skabet Mødre -og Børnehjælpen i Helsingør
2011. 34 sider ill.*

Historisk gennemgang af Børnegården i
Helsingørs arbejde i perioden 1942-1979 .

*Øjenvidner til besættelsen : danskere beretter
OIJL hverdag og krig 194-45 / udgiver: Dino
Knudsen. [Kbh.]: Haase, 2011. 868 sider.*

Side 127-130: Børge Houmann: Kat
afslører flugtforsøg. Horserødlejren, de-
cember 1941. Side 298-301: Jøder skjules på
kirkeloft. Gilleleje, 5.-6. oktober 1943.

*Karen Møller: Borgmester i Karlebo : Erin-
dringer 1970-73. Karlebo : Lions Club,
Karlebo, 2011. 54 sider : ill.*

*Soren Skov: Naturen rundt om Øresund : en
guide til de bedste naturområder i Nordsjæl-
land og det vestlige Skåne. Kbh. : Gyldendal
2011. 24 3 sider : ill. i farver*

Side 77-98: Hornsherred. Side 99-116: Tis-
vilde og Arresø. Side 117-132: Gribskov og
Esrum Sø. Side 133-144: Gurre Sø og Teg-
strup Hegn.

Arboretet fylder 75 år

Arboretet ved Hørsholm blev grundlagt
i 1936. Det er landets største sam-
ling af træer og buske med over 2000
ar. Arboretet er i dag en videnskabe-
lig park som er åben for offentligheden.
I: Skoven. 2011. Arg. 43. r. 6/7. S. 278-280
: ill.

*Frimureriets historie i Hillerød 1861-2011.
Redaktør: Kurt Grøndal. -[Hillerød] : Sankt
Johanneslogen Frederik VII Orient Hille-
rød, 2011. 120 sider : ill.*

*Poul Erik Jensen: Hundested for fuld : skrue
historien om en verdedenskendt motor. Hun-
dested : Fiskeriets og Havnens Hus, 2011. 48
sider: ill*

Historien om virksomheden der startede
som Hundested Maskinfabrik i 1921, og
begyndte at fremstille propeller i slutningen
af 1960'erne (deraf navnet Hundested Mo-
tor og Propellerfabrik). I dag er firmaet sta-
dig aktivt under navnet Hundested Propeller
A/S

Kirker omkring Esrum Kloster. Foredrag lørdag d. 21. januar kl. 14

Jens Anker Jørgensen, der var leder af Esrum-Kloster 1997-2002 har sammen med Bente Thomsen, lektor i historie og fotograf Kaj Madsen har november 2011 udgivet bogen "Kirker omkring Esrum Kloster" om 13 nordsjællandske kirker med tilknytning til klostret.

Med udgangspunkt i bogen vil Jens Anker Jørgensen holde sit foredrag. Det bliver ikke "kun" om kirkebygninger og inventar, men ligeså meget om forbindelsen mellem Esrum Kloster og kirkerne, og hvordan de kom til at berige hinanden. Samtidig får vi et indblik i middelalderens tænkemåde, jf. artiklen side 8-9.

**Jens Anker Jørgensens foredrag finder sted i Kedelhuset,
Christiansgade 5 i Hillerød (bag Hillerød Bibliotek)**

Prisen for foredraget inkl. kaffe/kage er 60 kr.

Lokalet er i stueplan og handicapegnet.

I forbindelse med foredraget vil det være muligt at købe bogen "Kirker omkring Esrum Kloster". Pris 229 kr.

Tilmelding til Torben Bill-Jessen senest den 18. januar.

Helst på e-mail: tb-j@stofanet.dk ellers på tlf. 49 21 86 89.